

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

เทศบาลตำบลชิ่ง

อำเภอชลุง จังหวัดจันทบุรี

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดย

เทศบาลตำบลซึ้ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2562 มาตรา 57 รัฐต้อง (1) อนุรักษ์ พื้นฟู และ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณี อันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะ สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วยภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย สามารถปรับ ประยุกต์หลักธรรมคำสอน ทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคม และ ธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

กองการศึกษา เทศบาลซึ้ง ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิ ปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำโครงการสำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรากฏ ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรากฏชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรากฏชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรากฏชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นต่อไป ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงทุก สิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นแล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขพัฒนา แก้ปัญหา เป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ในหลายวิชาตั้งที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้ จำแนกไว้รวม 10 สาขา คือ

1. สาขาเกษตรกร หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิคด้าน เกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหาการเกษตร เป็นต้น
2. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่าง ปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ตลอด ทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของโรงงานยางพารา กลุ่มหัตถกรรม และอื่นๆ เป็นต้น
3. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนใน ชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัย
4. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนาและใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
5. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการค่า การสะสมและบริการกองทุนและธุรกิจในชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์ เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน
6. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
7. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะ สาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น
8. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินงาน ด้านต่างๆ ทั้งขององค์กร ชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้าน ระบุผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัด การศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึง กระบวนการเรียนรู้พัฒนา และถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิภาพ
9. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงาน เกี่ยวกับด้านภาษาทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

10. ศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทาง ศาสนาความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและ สิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณีบุญประเพณีข้าว เป็นต้น

แยกตามประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดจันทบุรี

1. ด้านเกษตรกรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1.	เพาะพันธุ์ไม้ผล ไม้ดอก ไม้ประดับ	นายสัจด์ เมธวัน	1 หมู่ 4 ตำบลช้าง โทร 085-1515517

2. ด้านศาสนาจริยธรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1.	พิธีกรรมทางศาสนาและบรรยายธรรมะ	นางฉลอม ประสงค์ ทรัพย์	หมู่ 2 ตำบลช้าง โทร 089-3417868

3. ด้านศิลปกรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1.	ศิลปะการแสดง “ตีกลองยาว”	นายทับทิม เผื่อนภูษิต นายจำนงค์ สุรัส	12/2 หมู่ 11 ตำบลช้าง โทร 081-7815638 หมู่ 10 ตำบลช้าง โทร 086-1138110

4. ด้านอุตสาหกรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1.	อาหารพื้นบ้าน “ของดีบ้านฉัน”	นายธงชัย ลึกซึ้ง	22/2 หมู่ 1 ตำบลช้าง โทร 089-9358016

5. ด้านหัตถกรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1.	งานจักสาน “ตะกร้าพลาสติก กระเป๋าทึบ”	นางบุญนาค ดิษธรรม	75 หมู่ 4 ตำบลช้าง โทร 092-2656276
2.		นางลักขณา นารมณี	22/2 หมู่ 8 ตำบลช้าง โทร 092-0168299

6. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1.	น้ำหมักชีวภาพไล่แมลง	นางกัญญา ภาชี	หมู่ 10 ตำบลช้าง โทร 087-8319506

7. ด้านอื่นๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณี

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1.	ประเพณี “ลอยกระทง”	นายธงชัย ลีภักดิ์	22/2 หมู่ 1 ตำบลช้าง โทร 089-9358016

แบบบันทึกข้อมูล รากวัฒนธรรม “ของดีบ้านฉัน”: ประเพณี

๑.ชื่อประเพณี ลอยกระทงวัดช้างบน สีสันแห่งสายน้ำสืบสานประเพณีลอยกระทง

๒.ประเพณีเกี่ยวกับ วิถีชีวิต.

๓.คณะกรรมการหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑, ๓, ๔ และคณะกรรมการวัดช้างบน ตำบลช้าง ร่วมกับเทศบาลตำบลช้าง ได้จัดงานโครงการสีสันแห่งสายน้ำสืบสานประเพณีลอยกระทงโดยจัดงานต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ซึ่งเป็นประเพณีเก่าแก่มิมาตั้งแต่สมัยโบราณ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนในตำบลช้างและประชาชนทั่วไป ได้อนุรักษ์และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของไทยให้คงอยู่สืบไป และเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวเชิงประเพณีวัฒนธรรมให้ประชาชนทั่วไปทราบ ตลอดจนเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี สายสัมพันธ์อันดีในชุมชนให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและเข้มแข็งตลอดไป

ดังนั้น เพื่อตระหนักถึงความสำคัญของการจัดงานประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของไทย คณะกรรมการหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑, ๓, ๔ และคณะกรรมการวัดช้างบน ตำบลช้าง จึงจัดทำโครงการสีสันแห่งสายน้ำสืบสานประเพณีลอยกระทงขึ้น

๔. ภาพกิจกรรมสีสันแห่งสายน้ำสืบสานประเพณีลอยกระทง

๕. ช่วงวันลยกระทง ระยะเวลาในการจัดงาน ๒ วัน

๖. งบประมาณที่ใช้ ๕๕,๐๐๐ บาท

ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ จำนวน เทศบาลตำบลซึ้ง ๕๐,๐๐๐ บาท

๗.จำนวนคนที่มาร่วมงาน จำนวน ๑,๐๐๐ คน

๘. ผู้จัด

๘.๑ หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก คณะกรรมการหมู่บ้าน หมู่ ๑,๓,๔

๘.๒ ชื่อ-สกุล นายธงชัย ลีซึ้ง ที่อยู่ ๒๒/๒หมู่ ๑ ตำบลซึ้ง อำเภอลอง จังหวัดจันทบุรี

โทรศัพท์ ๐๘๙ - ๙๓๕๘๐๑๖

๘.๓ หน่วยงานที่ร่วมจัด เทศบาลตำบลซึ้ง

๙.การสร้างอาชีพและรายได้ให้กับครอบครัว วัดและชุมชนร่วมกันทำกระทงเพื่อจำหน่าย และทำขนมไทยขายในงาน

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(นายสมภพ ระถยาน)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา

แบบบันทึกข้อมูล รากวัฒนธรรม “ของดีบ้านฉัน”: อาหาร

๑. ชื่อประเพณี ขาหมูต้มถั่วลิสง

๒ ประเพณีเกี่ยวกับ อาหารประจำท้องถิ่น อาหารในชีวิตประจำวัน.

๓ ความเป็นมาและอัตลักษณ์ เป็นสิ่งสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น.

๔ องค์ประกอบของอาหาร.

๕ วิธีการประกอบอาหาร.

วัตถุดิบๆ ก็มีขาหมูเดี๋ยวนี้นี้ที่ตลาดเขาเผาขนและหันมาให้เรียบร้อยเมื่อก่อนจะต้มขาหมูกันที่ต้องมานั่งเผาขนกันเองลำบากมากไม่ค่อยอยากจะทำกิน เลยทำให้ไม่ค่อยอ้วนเหมือนตอนนี้น้ำขาหมูล้างน้ำ แล้วใส่น้ำขึ้นต้มด้วยไฟอ่อนๆและคอยช้อนฟองทิ้งด้วยอยากเพิ่มความร้อนจะได้สุกเร็วๆ ก็ใช้ซอสสเตนเลสใส่ไปต้มด้วยเชื่อว่ากันว่าเป็นเทคนิคอย่างหนึ่ง ไม่รู้ว่าจำมาจากใคร หรือว่ายังมีใครใช้กันอยู่หรือเปล่าถ้าวลิสงเลือกแบบเม็ดใหญ่มา ล้างน้ำให้ดีแล้วนำไปต้มแยกกันกับขาหมูเพราะถ้าวลิสงเม็ดใหญ่นี้ใช้เวลาต้มนานกว่าขาหมูมากต้มแล้วไปก็คอยชิมไปด้วย ใช้เวลามากอยู่เหมือนกัน ถ้าถ้านิยมดีตามต้องการแล้วค่อยไปใส่รวมกับขาหมูตรงนี้ก็เป็เทคนิค ไม่อย่างนั้นละก็ขาหมูกับถั่วลิสงจะสุกไม่เท่ากันแต่ถั่วลิสงยังไม่นิ่มเมื่อถั่วลิสงสุกดีก็นำมารวมกับขาหมู แล้วต้มไปด้วยกันอีกครั้งคอยช้อนฟองและมันทิ้งไปบ้าง ข้อดีของการมีเตาหลายหัวเตาก็อย่างนี้เอง ประุงรสด้วยเกลือตามความชอบเลยประุงรสใส่พวกก่อนประุงอะไรคือไม่จำเป็นต้องใส่เลยน้ำต้มจะหวานจากถั่ว

๕. การจัดงานเป็นประจำทุกปีช่วงวันลอยกระทง ระยะเวลาในการจัดงาน ๒ วัน

๖ มีความสามารถในการผลิตเชิงปริมาณ พร้อมแสดงสถิติและจำหน่ายในโอกาสต่างๆ

() มี

() ไม่มี

๗. ชื่อ สกุล ผู้ประกอบการ นายธงชัย ลีกซึ้ง ที่อยู่ ๒๒/๒ หมู่ ๑ ตำบลซึ้ง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี ๒๒๑๑๐

โทรศัพท์ ๐๘๙ - ๙๓๕๘๐๑๖

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ ไม่มี

ลงชื่อผู้บันทึก.....

(นายสมภพ ระถะยาน)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา

แบบบันทึกข้อมูล รากวัฒนธรรม “ของดีบ้านฉัน”: ศิลปะการแสดง

๑.ชื่อประเพณี กองยาว

๒.ประเพณีเกี่ยวกับ ดนตรี

๓.ความเป็นมา

การเล่นเถิดเทิง มีผู้สันนิษฐานว่าเป็นของพม่านิยมเล่นกันมาก่อน เมื่อครั้งพมามาทำสงครามกับไทยในสมัยกรุงธนบุรี หรือสมัยต้นแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เวลาพักรบพวกทหารพม่าก็เล่นสนุกสนานด้วยการเล่นต่าง ๆ ซึ่งทหารพม่าบางพวกก็เล่น “กลองยาว” พวกไทยเราได้เห็นก็จำมาเล่นกันบ้าง ยังมีเพลงดนตรีเพลงหนึ่งซึ่งดนตรีไทยนำมาใช้บรรเลง มีทำนองเป็นเพลงพม่า เรียกกันมาแต่เดิมว่า เพลงพม่ากลองยาว ต่อมาได้มีผู้ปรับเป็นเพลงระบำกำหนดให้ผู้รำแต่งตัวใส่เสื้อนุ่ง紗กระโปรงผ้าสีชมพู หรือสีอื่น ๆ บ้างตามแต่จะให้สีสลับกัน เห็นสวยงามแบบระบำ (เมื่อถือขวานออกมากรำกรำเข้ากับจังหวะเพลงที่กล่าวนี้ จึงเรียกเพลงนี้กันอีกชื่อหนึ่งว่า เพลงพม่ารำขวานอีก ความหนึ่งมีผู้กล่าวว่า การเล่นเถิดเทิงบ้องกลองยาวนี้เพิ่งมีเข้ามาในเมืองไทยเมื่อสมัยรัชกาลที่ ๔ กรุงรัตนโกสินทร์นี้เอง กล่าวคือ มีพม่าพวกหนึ่งนำเข้ามาในรัชกาลนั้น ยังมีบทร้องกราวรายกทัพพม่า ในการแสดงละครเรื่องพระอภัยมณี ตอน เก้าทัพ ซึ่งนิยมเล่นกันมาแต่ก่อน สังเกตดูก็เป็นตำนานอยู่บ้างแล้ว คือ ร้องกันว่า

ทูลเกล้า ฯ ที่นี้จะเห่พม่าใหม่

ตกมาเมืองไทย มาเป็นผู้ใหญ่ตีกลองยาว

ตีว่องตีไวได้จังหวะ ที่นี้จะกะเป็นเพลงกราว

เลื่องชื่อลือฉาว ตีกลองยาวสลัดไต่ ฯ

เมื่อชาวไทยเราเห็นเป็นการละเล่นที่สนุกสนานและเล่นได้ง่าย ก็เลยนิยมเล่นกันแพร่หลายไปแทบทุกหัวบ้านหัวเมือง สืบมาจนตราบนานเท่านี้ กลองยาวที่เล่นกันในวงหนึ่ง ๆ มีเล่นกันหลายลูกมีสายสะพายเฉียงป่าของผู้ตี ลักษณะรูปร่างของกลองยาวซึ่งหนึ่งด้านเดียวอีกข้างหนึ่งเป็นหางยาว บานปลายเหมือนกับกลองยาวของชาวเขียงใหม่ แต่กลองยาวของชาวเขียงใหม่เป็นกลองยาวจริง ๆ ยาวถึงประมาณ ๒ วา ส่วนกลองยาวอย่างที่เราเล่นกันนี้ ยาวเพียงประมาณ ๓ ศอกเท่านั้น ซึ่งสั้นกว่าของเขียงใหม่มาก ทางภาคอีสานเรียกกลองยาวชนิดนี้ว่า กลองหางกลองยาวแบบฉบับของพม่าเรียกว่า โอสิ มีลักษณะคล้ายคลึงกับของไทยอาหมในแคว้นอัสสัม เว้นแต่ของไทยอาหมรูปร่างคล้ายตะโพน คือ หัวท้ายเล็ก กลางป่องใบเล็กกว่าตะโพน ขึ้นหนังทั้งสองข้าง ผูกสายสะพายตีได้ ตามที่เห็นวิธีเล่นทั้งกลองยาวของพม่าและกลองของชาวไทยอาหม ดูวิธีการเล่นเป็นแบบเดียวกัน อาจเลียนแบบการเล่นไปจากกันได้เมื่อรัฐบาลไทยมอบให้คณะนาฏศิลป์ของกรมศิลปากรไปแสดงเพื่อเชื่อมสัมพันธไมตรี ณ นครย่างกุ้งและ มณฑลลพบุรี ระหว่างเดือนมีนาคมและเมษายน พ.ศ.๒๕๐๙ ทางรัฐบาลพม่าได้จัดนักโบราณคดีพม่าผู้หนึ่งเป็นผู้นำชมพิพิธภัณฑ์สถานและโบราณสถานเรื่องกลองยาวได้กล่าวว่า พม่าได้กลองยาวมาจากไทยใหญ่อีกต่อหนึ่ง การละเล่นประเภทนี้ว่า เถิดเทิง เถิดเทิงบ้องนั้น คงเรียกตามเสียงกลองยาว กล่าวคือ มีเสียงเมื่อเริ่มตีเป็นจังหวะ หุคนไทยได้ยินเป็นว่า “เถิดเทิง-เถิดเทิง-บ้อง-เถิด-” ก็เลยเรียกตามเสียงที่ได้ยินว่าเถิดเทิง หรือเถิดเทิงบ้องกลองยาวตามกันไป เพื่อให้ต่างกับการเล่นอย่างอื่น

๔.องค์ประกอบที่บ่งบอกให้เห็นคุณลักษณะของศิลปะการแสดง

๔.๑ เครื่องดนตรี ๑๑ ชิ้น ประกอบด้วย ฉิ่ง ฉับ กลับ หม่ง กลองยาว

๔.๒ ผู้แสดงและผู้เล่น

๕.รูปแบบเป็นไฟล์ VDO

๖ หน่วยงานที่สนับสนุน เทศบาลตำบลซึ้ง

๗.การสืบสานให้กับเด็กนักเรียนโรงเรียนวัดอัมมิ่ง

๘.มีศักยภาพและความพร้อมที่จะแสดงในทุกโอกาส

(☒) มี () ไม่มี.....

๙.ชื่อหัวหน้าคณะ ชื่อ - สกุล นายธงชัย ลีภักดิ์ ที่อยู่ ๒๒/๒ หมู่ ๑ ตำบลซึ้ง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๑๑๐
โทรศัพท์ ๐๘๙ - ๙๓๕๘๐๑๖

๑๐รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ ไม่มี.

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(นายสมภพ ระณะยาน)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา

ชื่อ นายจ่านงค์ สุรัส

เพศ ชาย

ศาสนา พุทธ

วัน เดือน ปี เกิด - - พ.ศ. ๒๔๘๗

สถานที่เกิด ตำบลซึ้ง อำเภอลำทะลุ จังหวัดจันทบุรี

ชื่อบิดา

ชื่อมารดา

สถานภาพทางครอบครัว

สมรสกับนาง..... มีบุตรจำนวน.....คน ได้แก่

๑.....

๒.....

๓.....

อาชีพปัจจุบัน ทำสวนผลไม้

ประวัติการศึกษา

- จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านช้างข้าม ตำบลซึ้ง อำเภอลำทะลุ จังหวัดจันทบุรี

การแสดง/ผลงาน

- เริ่มเล่นกลองยาวเมื่ออายุน้อย โดยเล่นกับรุ่นพี่ จนสามารถตีกลองยาวได้ทุกเพลง และเข้าร่วมคณะกับรุ่นพี่ในงานต่าง ๆ เช่น งานวัดกฐินมหาชาติ งานบวช เรื่อยมาหลายปี จนกระทั่งรุ่นพี่เริ่มแก่ตัวและบางท่านก็เสียชีวิตลงไป จนหมดคณะกลองยาว แต่ด้วยใจรักและต้องการอนุรักษ์ศิลปะการเล่นกลองยาวไว้ไม่ให้สูญหายไปจากตำบลซึ้ง จึงชักชวนรุ่นน้องและหลาน ๆ ร่วมกันก่อตั้งวงกลองยาวขึ้นมาเพื่ออนุรักษ์การแสดงดนตรีพื้นบ้านการตีกลองยาว จนสามารถฝึกรุ่นน้องและหลาน ๆ ได้จนตั้งวงกลองยาวได้สำเร็จ โดยใช้ชื่อว่า ส.สุรัสกลองยาว นับจากนั้นเป็นต้นมาได้รับงานวัด งานบวช งานแต่ง และงานทั่วไป

เกียรติคุณ / รางวัลที่ได้รับ

- เป็นวิทยากรสอนเพลงกลองยาว ให้แก่โรงเรียนบ้านดอนสูง , โรงเรียนบ้านช้างข้าม ในปี ๒๕๕๒ ที่ผ่านมา เพื่อปลูกฝังความรู้ด้านกลองยาวแก่เด็ก เยาวชนและประชาชน โดยมีปณิธานในการสืบสานวัฒนธรรม

ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน ต่อจากหุ่นฟี่ซึ่งเปรียบได้เหมือนครูอาจารย์ที่เคารพเสมอมา

คำตอบแทน - ไม่มีคำตอบแทน

สถานที่ติดต่อ - บ้านเลขที่ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลช้าง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน ๕๑๑๑๐

ชื่อ นายทับทิม เฟื่อนภูษิต

เพศ ชาย

ศาสนา พุทธ

วัน เดือน ปี เกิด - - พ.ศ. ๒๕๔๗

สถานที่เกิด ตำบลซึ้ง อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี

ชื่อบิดา

ชื่อมารดา

สถานภาพทางครอบครัว

สมรสกับนาง..... มีบุตรจำนวน.....คน ได้แก่

๑.....

๒.....

๓.....

อาชีพปัจจุบัน ทำสวนผลไม้

ประวัติการศึกษา

- จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านช้างข้าม ตำบลซึ้ง อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี

การแสดง/ผลงาน

เกียรติคุณ / รางวัลที่ได้รับ

คำตอบแทน - ไม่มีคำตอบแทน

สถานที่ติดต่อ - บ้านเลขที่ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลซึ้ง อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี ๒๒๑๑๐

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลซึ่ง
ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

น้ำหมักชีวภาพไล่แมลง

นางกัญญา ภาชี หมู่ที่ ๑๐ ตำบลซึ่ง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี

สารไล่แมลง

๑. เหล้าขาว ๑ ลิตร

๒. น้ำส้ม ๑ ลิตร

๓. น้ำทรายแดง ๑ กิโลกรัม

๔. อีเอ็ม ๑ ลิตร

วิธีทำ เอาทุกอย่างเทลงถัง แล้วกวนให้เข้ากัน ปิดฝาให้สนิท ๒๔ ชม. ใช้ได้เลย

วิธีกาใช้ ๒๐-๓๐ ซีซี ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นทุก ๕-๗ วัน

สารไล่แมลง

๑. ผักคูน ๓ กิโลกรัม

๒. น้ำ ๕ กิโลกรัม

๓. น้ำตาลทรายแดง ๑ กิโลกรัม

วิธีทำ นำผักคูนมาทุบหรือปั่นให้ละเอียดแล้วเทลงถัง เอาทุกอย่างรวมกันปิดฝาให้สนิททิ้งไว้ ๒๔ ชม. ใช้ได้ เลย

วิธีกาใช้ ๕๐ ซีซี ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นทุก ๕-๗ วัน

สารไล่แมลง

๑. หนอนค้ายหยาก ๓ กิโลกรัม

๒. น้ำ ๕ กิโลกรัม

๓. น้ำตาลทรายแดง ๑ กิโลกรัม

วิธีทำ เอาหนอนค้ายหยากมาปั่นหรือสับให้ละเอียดแล้วเทลงถัง ตามด้วยน้ำตาลทราย กวนให้เข้ากัน

ปิดฝาให้สนิททิ้งไว้ ๒๐ วัน

วิธีกาใช้ ๕๐ ซีซี ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นทุก ๕-๗ วัน

สารไดแมลง

๑.หัวกลอย ๓ กิโลกรัม

๒.น้ำ ๕ ลิตร

๓.น้ำตาลทรายแดง ๑ กิโลกรัม

วิธีทำ นำหัวกลอยมาหั่นหรือสับให้ละเอียดแล้วเทลงถัง เอาทุกอย่างมารวมกัน ปิดฝาให้สนิททิ้งไว้ ๒๐ วัน

วิธีการใช้ ๕๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นทุก ๕-๗ วัน

** ทดลองก่อนเมื่อครบกำหนด นำมากรองแล้วบรรจุใส่ขวด**

น้ำหมักหัวปลีกล้วย(หัวเหินยว)

๑.หัวปลีกล้วยน้ำหว่า ๓ กิโลกรัม

๒.น้ำ ๕ ลิตร

๓.น้ำตาลทรายแดงหรือน้ำอ้อย ๑ กิโลกรัม

วิธีทำ เอาปลีกล้วยหั่นเป็นชิ้นเล็กๆแล้วเอาลงถังตามด้วยน้ำตาลทราย แล้วกวนให้เข้ากัน ปิดฝาให้สนิท หมักไว้ ๒๐-๓๐ วัน

วิธีการใช้ (หลังออกดอก) ๕๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นทุก ๑๐-๑๕ วัน

น้ำหมักแกนกล้วย (เก็บใบช่อดอก)

๑.แกนในกล้วยที่ตกเครือแล้ว ๓ กิโลกรัม

๒.น้ำ ๕ กิโลกรัม

๓.น้ำตาลทรายแดงหรือตาลอ้อย ๑ กิโลกรัม

วิธีทำ เอาแกนในกล้วยมาหั่นให้ละเอียดหรือปั่นก็ได้แล้วเอาลงถัง ตามด้วยน้ำและน้ำตาล แล้วกวนให้เข้ากัน ปิดฝาให้สนิทหมักไว้ ๒๐-๓๐ วัน

วิธีการใช้ (หลังออกดอก) ๕๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นทุก ๑๐-๑๕ วัน

ฮอร์โมนไข่ (บำรุงใบ ต้นและดอก)สามารถฉีดสะสมตามดอกได้

๑.ไข่ ๒ กิโลกรัม

๒.ยาकुลิ ๑ ขวดกลาง

๓.นมจืด ๒ กล่อง

๔.แป้งข้าวหมาก ๑ ถ้วย

๕.M๑๐๐ ๑ ขวด

๖.ผงชูรส ๑๐ บาท ๑ ห่อ

๗.น้ำมะพร้าว ๒ กิโลกรัม

วิธีทำ นำไข่มาปั่นให้ละเอียดพร้อมแป้งข้าวหมาก เมื่อปั่นเสร็จแล้วเอาทุกอย่างผสมกันไม่ต้องปิดให้สนิท เพราะต้องกวนทุกวันจนกว่าได้ ๒๐-๓๐ วัน ถึงเอามาใช้

วิธีการใช้ หลังออกดอก) ๕๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นทุก ๑๐-๑๕ วัน

จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง (ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นและทำให้ดินร่วนซุยทำให้ใบสวยงาม)

๑.ไข่ ๑ ฟอง

๒.น้ำ ๔ ลิตร

๓.จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง ๑ ลิตร

๔.กะปิ ๑ ข้อนโต๊ะ

๕.ผงชูรส ๑ ข้อนโต๊ะ

๖.น้ำตาล ๑ ข้อนโต๊ะ

๗.น้ำหอมแดง ๕ หัว

วิธีทำ เอาทุกอย่างมาปั่นรวมกันยกเว้นน้ำกับจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง ปั่นเสร็จเอาทุกอย่างเทลงถังและกวนให้เข้ากัน บรรจุใส่ขวดสีขาวแล้วนำไปตากแดด ๑๕ วัน

วิธีการใช้ ๑๐๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นทางดินและทางใบ ทุก ๑๐-๑๕ วัน

นำเศษอาหารมาหมักทำให้เป็นปุ๋ย ณ
หมู่ที่ ๑๐ ตำบลช้าง อำเภอลำลูกเกด จังหวัด
จันทบุรี

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลซึ้ง

ด้านเกษตรกรรม

นายสงค์ เหมธวัน หมู่ที่ ๔ ตำบลซึ้ง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

เพาะพันธุ์ ไม้ผล ไม้ดอก ไม้ประดับ

ความหมายของไม้ดอกไม้ประดับ

๑. ไม้ดอก คือ พืชที่ปลูกขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์จากดอก พืชชนิดนี้มี

ลักษณะดอก สวยงาม มีทั้งไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ไม้พุ่ม และไม้ล้มลุก

บางชนิดมีดอกสวยงามติดต้นนิยมปลูกประดับ ตกแต่งอาคารสถานที่

เช่น ลั่นทม ยี่โถ ยี่เข่ง เข็ม ชวนชม ดาวกระจาย บานชื่น พุทธรักษา

โป๊ยเซียน เป็นต้น บางชนิดปลูกเพื่อตัดดอกนำไปใช้ประโยชน์โดยตรง เรียกว่า ไม้ตัดดอก เช่น กุหลาบ ดาวเรือง หน้วว เบญจมาศ ช่อนกลั่น ชิงแดง กล้วยไม้

๒. ไม้ประดับ คือ พืชที่ปลูกขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์จากรูปร่าง รูปทรง สีสนของลำต้น และใบ พืชชนิดนี้จะมีรูปทรง รูปร่าง สีสนของลำต้นและใบสวยงามแตกต่างกันไป นิยมปลูกประดับ ตกแต่งอาคารสถานที่ทั้งในพื้นที่ดินและใน

กระถาง มีทั้งไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ไม้พุ่ม และไม้ล้มลุก เช่น ปาล์มต่าง ๆ ช่อย สนชนิดต่าง ๆ ไทรยอดต่าง ฤาษีผสม เพ็ญชนิดต่าง ๆ สาวน้อยประแป้ง วานกาบหอย

ประเภทของไม้ดอกไม้ประดับ

๑. แบ่งตามความต้องการแสงในการเจริญเติบโต

๑.๑ พืชในร่ม

๑.๒ พืชกลางแจ้ง

๒. แบ่งตามลักษณะรูปทรงของลำต้น ใบ

๒.๑. ไม้ยืนต้น แบ่งเป็น (๑) ไม้ยืนต้นใบเลี้ยงคู่ (๒) ไม้ยืนต้นใบเลี้ยงเดี่ยว

๒. ๒ ไม้พุ่ม แบ่งเป็น (๑) ชนิดตัดแต่งบังคับทรงพุ่มได้ (๒) ชนิดชอยบังคับทรงพุ่ม

๒.๓ ไม้กอ

๒.๔ ไม้คลุมดิน

๓. แบ่งตามความสวยงามหรือการใช้ประโยชน์จากส่วนต่าง ๆ ของพรรณไม้

๓.๑ พืชพรรณที่มีโคนต้นหรือรากสวยงาม

๓.๒ พืชพรรณที่มีลำต้นแปลกสวยงาม

หลักการปลูกและการดูแลรักษาพันธุ์ไม้ประดับ

๑. ดิน

๑.๑ ดินเหนียว คือ ดินที่มีเนื้อดินละเอียดจับกันเป็นก้อนเหนียว มีช่องที่จะทำให้ อากาศและน้ำผ่านไปได้้น้อยมาก ดินชนิดนี้ไม่เหมาะแก่การปลูกต้นไม้ เพราะรากหาอาหารได้ยาก และทำให้เกิดโรครากเน่า ต้นไม้ไม่เจริญเติบโต ดังนั้นถ้าดินที่จะปลูกไม้ดอกไม้ประดับนั้นเป็นดิน เหนียวจำเป็นจะต้องทำดินเหนียวนั้นให้ร่วนซุยเสียก่อน โดยการผสมกับทรายถมที่และอินทรีย์วัตถุ ได้แก่ พืชวัตถุหรือมูลสัตว์อย่างละเท่ากัน

๑.๒ ดินทราย เป็นดินที่อากาศผ่านได้สะดวก อุ่นน้ำได้น้อย ไม่พอกับความต้องการ ของพืช อาหารของพืชมีน้อย เมื่อปลูกไม้ดอกไม้ประดับก็จะทำให้ไม้ดอกไม้ประดับนั้นไม่เจริญเติบโต จำเป็นจะต้องปรับปรุงดินทรายนั่นให้ดีขึ้นโดยใส่ดินเหนียว และอินทรีย์วัตถุลงไป

๑.๓ ดินร่วน เป็นดินที่เหมาะสมแก่การปลูกต้นไม้ เพราะมีอินทรีย์วัตถุผสมอยู่แล้ว

๒. อุณหภูมิ

๓. แสงสว่าง

๔. ความชุ่มชื้น

๕. อากาศ

๖. ปุ๋ย

๗. ปราศจากศัตรูและโรค เช่น สัตว์ต่าง ๆ โรค

การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

๑. การปลูกต้นไม้ลงในหลุม

๒. การปลูกต้นไม้ในแปลง

๓. การปลูกต้นไม้ลงกระถาง

วิธีการขยายพันธุ์ การขยายพันธุ์ไม้ คือ การทวีปริมาณจำนวนต้นพืชให้มากขึ้น โดยยังคงรักษาคุณลักษณะเดิมไว้มิให้เปลี่ยนแปลงเป็นการสืบพันธุ์ของต้นไม้

๑. การขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

๑.๑ การเพาะลงบนกะบะเพาะ

๑.๒ การเพาะลงในแปลง

๑.๓ การเพาะลงในภาชนะ

๒. การขยายพันธุ์โดยการแยกหน่อหรือกอ

๓. การขยายพันธุ์โดยการตัดชำ

๓.๑ ใช้กิ่งหรือลำต้นตัดชำ

๓.๒ ใช้ใบตัดชำ

๓.๓ ใช้รากตัดชำ

๔. การขยายพันธุ์โดยการตอนกิ่ง

ประโยชน์ของไม้ดอกไม้ประดับ

๑. สร้างความสดชื่นให้แก่ผู้อาศัยใน

บริเวณบ้านหรือบริเวณที่พักอาศัย

๒. ใช้ประดับตกแต่งอาคารสถานที่ให้เกิดความสวยงาม

๓. ใช้ในงานพิธีและโอกาสต่างๆ เช่น งานแต่งงาน งานไหว้ครู งานศพ

๔. ใช้เพิ่มสีสันให้แก่อาหารและเครื่องดื่มให้สวยงามรับประทาน เช่น สีม่วงจากดอกอัญชัน สีเขียวจากใบเตย สีเหลืองจากฟักทอง

๕. ใช้เป็นยารักษาโรค เช่น ดอกบัวหลวงใช้ใบอ่อนปรุงเป็นยาบำรุงร่างกายให้สดชื่น ใบแก่ใช้แก้ไข้ บำรุงโลหิต เป็นต้น

๖. ใช้เป็นของขวัญของที่ระลึก เช่น กระเช้าดอกไม้หรือแจกันดอกไม้ ช่อดอกไม้

๗. สร้างอาชีพเกี่ยวกับดอกไม้ไม้ประดับ เช่น การจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับ

ความสำคัญของไม้ดอกไม้ประดับ

๑. สามารถทำเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม การปลูกไม้ดอกไม้ประดับสามารถทำ เป็นอาชีพของเกษตรกรได้เป็นอย่างดีสร้างรายได้ให้แก่ผู้ผลิตปี ละจำนวนมาก ๆ

๒. ทำให้สภาพแวดล้อมเกิดความร่มรื่นสวยงาม การปลูกไม้ดอกไม้ประดับช่วยสร้างความร่มรื่นสวยงามให้แก่สถานที่ต่าง ๆ ให้น่าอยู่น่าอาศัย สร้าง ความเพลิดเพลิน

๓. เป็นแหล่งวัตถุดิบทำให้เกิดอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมผลิตน้ำหอม เครื่องสำอาง อุตสาหกรรมด้านยารักษาโรค ตลอดจนอุตสาหกรรม ผลิตอาหารสัตว์ต่าง ๆ

๔. ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เมื่อมีการรวมตัวกันผลิตไม้ดอกไม้ประดับจำนวนมาก ทำให้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกิดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและส่วนรวมอีกทางหนึ่งด้วย
๕. ไม้ประดับสามารถส่งเป็นสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ สร้างรายได้เป็นมูลค่านับพันล้านบาทต่อปี เช่น การส่งออกกล้วยไม้ทั้งต้นและดอกไม้ไปยังต่างประเทศ
๖. ใช้เป็นแหล่งทดลองทางวิทยาศาสตร์การเกษตร ทำให้เกิดความเจริญด้านเทคโนโลยีการเกษตรมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการ

วัสดุอุปกรณ์

๑. เมล็ดพันธุ์
๒. กิ่งพันธุ์
๓. ถุงเพาะชำ
๔. กระจกตันไม้
๕. ดินปลูก
๖. บัวรดน้ำ
๗. ช้อนปลูก
๘. ดินร่วน

วิธีการ

๑. ผสมดินปลูกกับดินร่วนให้เข้ากัน
๒. ใช้ช้อนปลูกตักดินปลูกใส่ถุงเพาะชำ
๓. หยอดเมล็ดพันธุ์ในถุงเพาะชำ/ปักกิ่งพันธุ์ในถุงเพาะชำ
๔. รดน้ำเช้า-เย็น
๕. เมื่อไม้ดอกไม้ประดับมีขนาดโตเท่าที่ต้องการให้ย้ายไม้ดอกไม้ประดับใส่กระถาง
๖. จำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลซึ้ง

ด้านศาสนาจริยธรรม

นางฉลอม ประสงค์ทรัพย์ หมู่ที่ ๒ ตำบลซึ้ง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี

พิธีกรรมทางศาสนาและบรรยายธรรมมะ

พิธีกร คือ ผู้ดำเนินรายการประกอบพิธีกรรมให้เป็นไปตามขั้นตอนที่ได้ กำหนดไว้โดยทำหน้าที่รับผิดชอบในด้านพิธีกร ประสาน ควบคุม และกำกับพิธีการต่าง ๆ ให้เป็นไป ด้วยความเรียบร้อยตามกำหนดการ

ในกรณีที่เป็นพิธีกรรมทางศาสนา จะเรียกว่า “ศาสนพิธีกร” ซึ่งหมายถึงผู้ทำหน้าที่ควบคุมและปฏิบัติศาสนพิธีให้ถูกต้องตามพิธีกรรมทางศาสนาตลอดจนประสานงาน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมในพิธีนั้น ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

คุณสมบัติของศาสนพิธีกร

- ๑) ความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติศาสนพิธี
- ๒) มีไหวพริบ ปฏิภาณ ตัดสินใจ และแก้ไขข้อขัดข้องได้รวดเร็วและเรียบร้อย
- ๓) มีความแม่นยำ ละเอียด รอบคอบ
- ๔) แต่งกายและปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามกาลเทศะ มีมารยาทเรียบร้อย
- ๕) สามารถประสานงาน ควบคุม กำกับพิธีการได้ดี

ลำดับของศาสนพิธี

การเตรียมการสำหรับพิธีกรรมทางศาสนา เมื่อมีการปรึกษาหารือและมีข้อตกลงกันเป็นที่เรียบร้อยแล้วในการจัดพิธีเนื่องในโอกาส ต่าง ๆ ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมจะต้องมีการเตรียมการ ดังนี้

๑.การเตรียมสถานที่คำนึงถึงความเหมาะสม

ของสถานที่ งานที่จะจัดเป็นงานพิธีใด งานมงคล หรืองานอวมงคล สถานที่นั้นมีความ เหมาะสมกับการจัดพิธีหรือไม่ เพียงใด ซึ่งจะได้มีการวางแผนในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสถานที่

๒. การเตรียมอุปกรณ์

๓. การเตรียมบุคลากร

๔. การเตรียมกำหนดการ

พิธีกรรมทางศาสนาพุทธ เช่น พิธีกรรมทำบุญประจำประเพณีในเทศกาลต่างๆ เช่น ตรุษสงกรานต์ สารทเข้าพรรษา ออกพรรษา

พิธีกรรมทำบุญที่มีความเกี่ยวข้องเฉพาะตัวบุคคล เป็นหน้าที่ของคนไทยชาวพุทธทั้งหลายจะพึงกระทำบำเพ็ญเป็นสามัคคีธรรมร่วมกันตามแต่ละสถานที่ และท้องถิ่น เช่น ทำบุญอายุ บวชนาค โกนจุก แต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่

บุญอวมงคล ในพิธีทักษิณานุประทาน อุทิศส่วนกุศลให้ท่านผู้ล่วงลับดับขันธไปแล้ว นับตั้งแต่ทำบุญอุทิศหน้าศพ ๗ วัน ๕๐ วัน ๑๐๐ วัน และครบรอบปี หรือที่เรียกว่า บุญปรารภ -เหตุอวมงคล

งานบุญทั้งหมด ล้วนมีศาสนพิธี คือการกระทำตามหลักเกณฑ์ของศาสนาที่วางไว้นั้น เหมือนกันหมด ซึ่งนอกเหนือไปจากผู้เป็นเจ้าภาพ จะดำเนินการกำหนดวัน - เวลา ทำบุญนิมนต์พระ เชิญญาติมิตร หรือแขกเหรื่อจัดสถานที่ และการตระเตรียมสิ่งของ และเครื่องใช้ต่างๆไว้ก่อนงาน อย่างพร้อมเพรียงแล้ว

ศาสนพิธี ได้แก่ การกล่าวคำบูชาพระและอาราธนาศีลเป็นต้น จนกว่าพิธีการ จะเสร็จเรียบร้อยนั้น นับเป็นพิธีการระดับหัวใจของงานที่เดียวที่จะต้องทำให้ถูกต้อง เพื่อให้สำเร็จประโยชน์ต่างๆ ดังนี้ คือ

- ๑) ได้บุญกุศลอย่างถูกต้อง และครบถ้วนตามพิธีการที่ต้องการเจ้าภาพ
- ๒) เชื่อว่ายกย่องเชิดชูพิธีการทำบุญนี้ให้มีความเจริญรุ่งเรืองในทางที่ถูกต้องตาม ประเพณี วัฒนธรรมต่อไป
- ๓) เป็นเกียรติคุณแก่ผู้เป็นเจ้าภาพ และผู้ร่วมกุศลทั้งหลายให้เกิดเพิ่มพูนกุศลจิต ศรัทธามากยิ่งขึ้นไป

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลช้าง

ด้านหัตถกรรม และอุตสาหกรรม

นางบุญนาถ ดิษธรรม เลขที่ ๗๕ หมู่ที่ ๔ ตำบลช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ เบอร์โทร ๐๙๒-๒๖๕๖๒๗๖

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมและ อุตสาหกรรม มีการทำเครื่องจักรสาน ตะกร้าพลาสติก โดยเกิดจากภูมิปัญญาที่มีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นในลักษณะของการทำเครื่องจักรสาน ลักษณะต่างๆ ซึ่งแต่เดิมได้นำวัสดุจากธรรมชาติเท่าที่จะหาได้ใกล้ตัวมาทำให้เกิดประโยชน์ เช่น ไม้ไผ่ หวาย เป็นต้น แต่ในปัจจุบันนี้ วัสดุที่หาได้จากธรรมชาติ เริ่มหาได้ยากขึ้น จึงได้มีการประยุกต์ใช้วัสดุอุปกรณ์ ให้เข้ากับสภาวะการณ์ปัจจุบัน คือ การนำเส้นพลาสติก หรือเส้นหวายเทียม มาใช้แทนวัสดุที่ได้จากธรรมชาติ เพื่อป้องกันไม่ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสูญหาย จึงคิดทำเครื่องจักรสานตะกร้าพลาสติก เพียงแต่ ปรับเปลี่ยนวัสดุการสานมาเป็นเส้นพลาสติกเพื่อให้เกิดความทนทาน และสามารถออกแบบเครื่องจักรสานได้ หลากหลายกว่า อีกทั้งยังเป็นอาชีพเสริมก็สามารถทำได้และจะเป็นการอนุรักษ์ศิลปะการจักรสานของคนรุ่น หลังได้สืบทอดต่อไป

เส้นพลาสติกสานเป็นงานหัตถกรรมที่ใช้วัสดุจากโรงงานอุตสาหกรรมประกอบด้วยภูมิปัญญางานจักสานท้องถิ่น โดนใช้เส้นพลาสติก PP ในการสาน เส้นพลาสติกที่นำมาสานเป็นเส้นแบน ขนาดหน้ากว้าง ๖, ๑๒, ๑๕, ๑๙, ๒๐ ,๒๒ มม.หรือเส้นหวายเทียม มีหลายขนาด เช่น ขนาด ๒ มิล , ๓ มิล , ๔.๘ มิล, ๕ มิล

วัสดุอุปกรณ์: ตะกร้าพลาสติก/กระเป๋าสานพลาสติก

๑. เส้นพลาสติกสีล้วน หรือลาย
๒. กรรไกร
๓. ทุ๊อกระเป๋าสาน

ขั้นตอนการทำ:

๑. ตัดเส้นพลาสติกยาวกว่ากระเป๋าสานแบบ ๒๐-๓๐ ซม. จำนวนความกว้าง ๑๑ เส้น จำนวนความยาว ๒๓ เส้น (ความยาวของเส้นพลาสติกจะขึ้นอยู่กับรูปแบบของกระเป๋าสานที่จะทำ ซึ่งแต่ละแบบจะไม่เท่ากัน)
๒. นำเส้นพลาสติกที่ตัดไว้โดยนำ ๑๑ เส้นมาเรียงไว้(ความกว้างของกระเป๋าสาน)
๓. นำเส้นพลาสติกที่เหลือ ๒๓ เส้น นำมาสานที่ละเส้น
๔. เมื่อนำมาสานครบทั้ง ๒๓ เส้นแล้ว หลังจากนั้นจัดเส้นพลาสติกให้แน่น ไม่ให้มีช่องว่าง
๕. เมื่อจัดเส้นพลาสติกแล้วให้นำเส้นพลาสติกทุกด้านมาขัดกับลาย โดยขัดเว้นเส้น
๖. ขึ้นลายข้างกระเป๋าสาน โดยการสานจะใช้ ๓ เส้นในการสาน ๑ รอบ
 - ดึงเส้นพลาสติกที่ขัดไว้มาสานกับ ๓ เส้นที่ขึ้นลาย
 - สานสลับเส้น
 - เมื่อขัดเส้นที่ขัดไว้กับลายแล้ว ให้สานเส้นถัดไปเหมือนเดิมแล้วพับลงมาขัดกับลาย

๗. เมื่อสานเสร็จแล้ว ให้บีบตามขอบของกระเป๋า เพื่อให้เป็นทรง
๘. ใส่หูถือกระเป๋า ก็จะเป็นขั้นตอนสุดท้าย

ตะกร้า/กระเป๋าสานเส้นพลาสติก กระเป๋าสานเส้นหวายเทียม

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลช้าง

ด้านหัตถกรรม และอุตสาหกรรม

นางลักขณา นารณณ์ เลขที่ ๒๒/๒ หมู่ที่ ๘ ตำบลช้าง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลำพูน เบอร์โทร ๐๙๒-๒๖๕๖๒๗๖

เดิมสมัยก่อนในชุมชนมีการปลูกไม้ไผ่ หวาย ลาน มีกรรมวิธีการจักสานแบบโบราณใช้วัตถุดิบในพื้นที่นำมาจักสานเครื่องใช้ในครัวเรือน เมื่อก่อนนี้กลุ่มจักสานมีมาก ผลผลิตล้นตลาดราคาผลิตภัณฑ์ถูก แต่วัตถุดิบแพง จึงมีความคิดที่จะเปลี่ยนจากหวาย ไม้ไผ่เป็นจักสานพลาสติก ต่อมาเมื่อทางส่วนราชการมาส่งเสริมให้การสนับสนุน ให้มีการจักสานเชิงพาณิชย์ โดยมีชาวบ้านมาเป็นสมาชิกกลุ่ม ทำให้มีอาชีพเสริม มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีสถานที่ฝึกอบรม ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ เกิดจากความต้องการของลูกค้าเป็นหลัก เน้นความสวยงาม ประณีตและเรียบร้อยจากการที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการต่างๆ ทำให้กลุ่มมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น ส่งผลให้ชาวบ้านได้มีรายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง

ข้อมูลภูมิปัญญา ด้านหัตถกรรมและอุตสาหกรรม (การทำกระเป๋าทะกร้า สานจากเชือกพลาสติก) ☐

ความรู้ความสามารถ สานกระเป๋าทะกร้า, ☐

วัสดุ/วัตถุดิบ/สื่อ/อุปกรณ์สำหรับการผลิตผลงานของภูมิปัญญาท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์สำหรับการสานกระเป๋าทะกร้า

1. เชือกพลาสติก

2. กรรไกร

3. เทปกาว

4. ตัวหนีบ

5. สายยาง ☐

ขั้นตอนการผลิต/การถ่ายทอดภูมิปัญญา

ท้องถิ่น

ขั้นตอนการสานกระเป๋าทะกร้า

1. ตัดเชือกพลาสติกเส้นใหญ่เพื่อทำด้านสูง

ของกระเป๋าทะกร้าให้ยาว 37.5 นิ้ว จำนวน 7 เส้น

2. ตัดเชือกพลาสติกเส้นใหญ่เพื่อทำด้านขวางของกระเป๋าทะกร้าให้ยาว 31 นิ้ว จำนวน 17 เส้น

3. ส่วนรอบของกระเป๋าดัดเชือกพลาสติกให้ยาว 37.5 นิ้ว เส้นใหญ่ จำนวน 10 เส้น เส้นเล็ก จำนวน 12 เส้น
4. รัดเชือกให้ตรงก่อนทำกระเป๋า หากไม่รัดเชือกที่คดงจะทำให้กระเป๋าไม่เป็นทรง สวยงาม
5. สานเชือกทับกันไปตามด้วยการขึ้นฐานและด้านสูงของกระเป๋าก่อน จำนวน 7 เส้น และตามด้วยด้านขวาง จำนวน 17 เส้น ดึงเชือกทั้งสองข้างให้เท่ากัน
6. นำเทปขาวติดไว้กับตัวฐานกระเป๋ที่สานเสร็จแล้ว เพื่อไม่ให้เกิดการขึ้นตัวกระเป๋าก่อเกิด ความคลาดเคลื่อน
7. หลังจากนั้นขึ้นตัวกระเป๋ โดยการสานทับกัน นำเชือกพลาสติกเส้นใหญ่ จำนวน 10 เส้นและเส้นเล็ก จำนวน 12 เส้น ที่ตัดไว้มาสานทับกันให้ได้กระเป๋ตามลวดลายที่ต้องการ
8. ทำการเก็บชาย เชือกที่เหลือก็นำมาหนีบเก็บเข้าไปด้านใน ทำทุกเส้นเพื่อความ เรียบร้อยและจะทำให้ กระเป๋าดูหนาขึ้น
9. ทำหูกกระเป๋ให้ได้ความยาว 10 นิ้ว สานเสร็จแล้ว หุ้มด้วยสายยาง หลังจากนั้นนำหูกกระเป๋าสอดลงในรูที่เป็นช่องว่างของกระเป๋แล้วร้อยเข้ากับตัวตะกร้าหรือกระเป๋ที่สานเป็น ลวดลาย แล้วทำการเก็บปลายเส้นให้ เรียบร้อย เป็นอันเสร็จขั้นตอน ☐

ประโยชน์/คุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นและของผลงาน

การสานกระเป๋าสานทำให้เกิดการสร้างรายได้ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ลดการใช้ถุงพลาสติก เนื่องจากตะกร้าที่สานจากเส้นพลาสติกสามารถใช้ซ้ำได้มากกว่า ถุงพลาสติก อีกทั้งยังสามารถช่วยลดภาวะโลกร้อนได้อีกด้วย

งานสานตะกร้าจากเชือกมัดฟาง

งานสานตะกร้าจากเชือกมัดฟางเป็นงานที่ต้องอาศัยทักษะและความชำนาญ อีกทั้งในการฝึกฝนฝีมือให้เกิดความชำนาญนั้นต้องใช้เวลาและความอดทนอย่างสูง ที่ผ่านการฝึกฝนจนชำนาญ สามารถนำความรู้ ไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน สามารถประกอบอาชีพเพื่อการพึ่งพาตนเอง สนองความต้องการ ชุมชน สังคมได้เป็นอย่างดี เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว มีความคิดสร้างสรรค์ ฝึกสมาธิ จิตใจไม่ฟุ้งซ่าน ทำให้ประชาชนได้มีช่องทางการจำหน่ายมากขึ้นและนำมาเป็นอาชีพที่ก่อให้เกิด รายได้ที่ดี

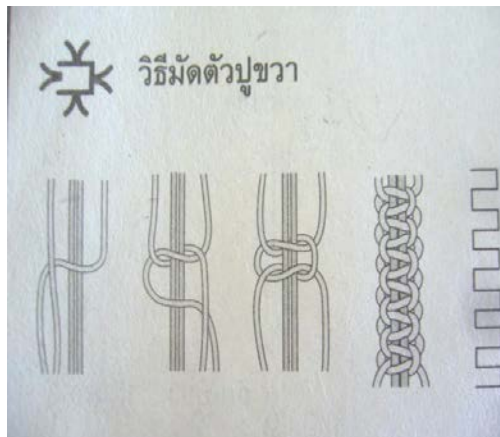

วัสดุอุปกรณ์

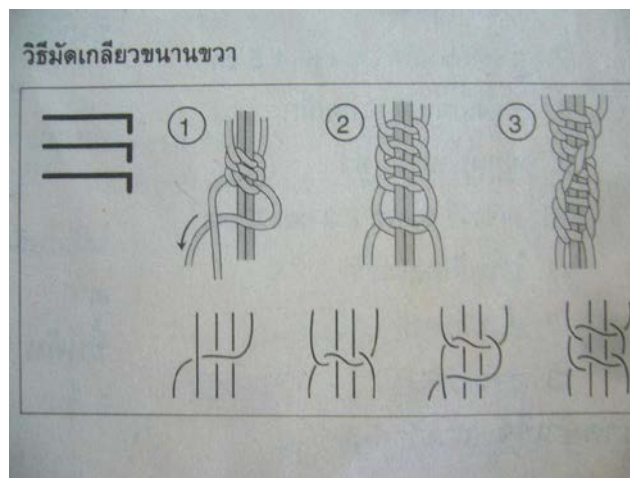
- 1 เชือกมัดฟาง
- 2 เหล็ก
- 3 ไขควง
- 4 ไฟแช็ก
- 5 เทียนไข
- 6 กรรไกร

ขั้นตอนการประดิษฐ์ ลายพื้นฐาน

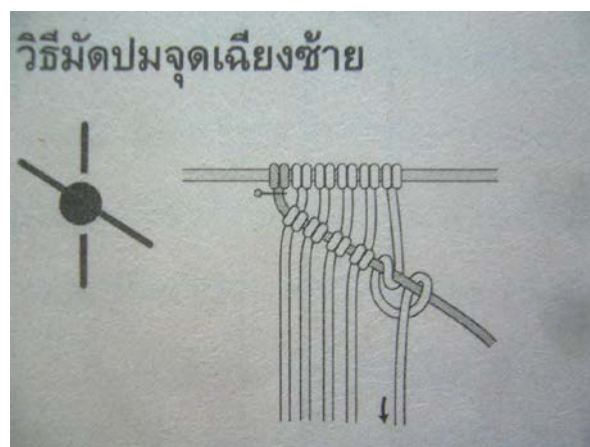
1. ลาย มัดตัวปูชวา

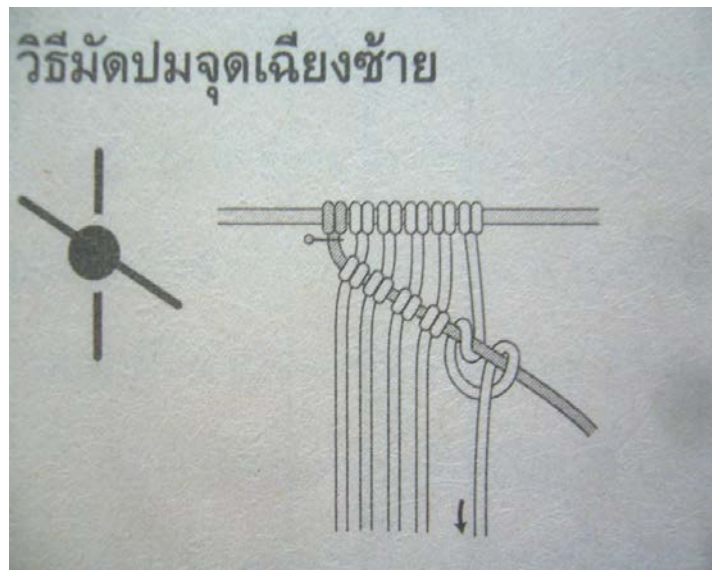
2. มัดเกลียวขนานขวา

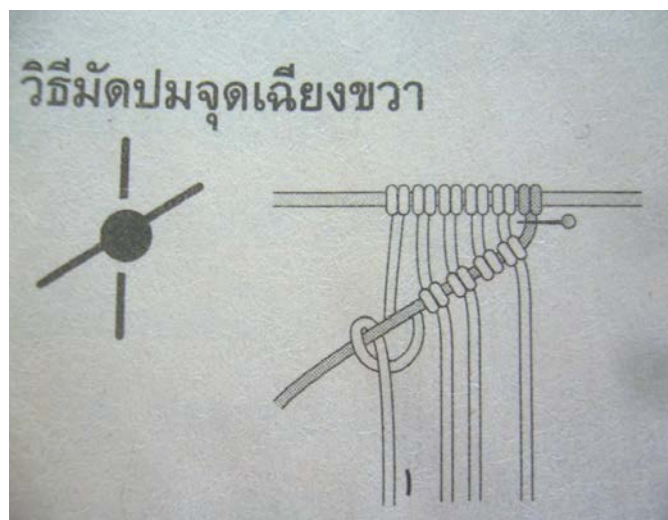
3. มัดปมจุดเฉียงซ้าย

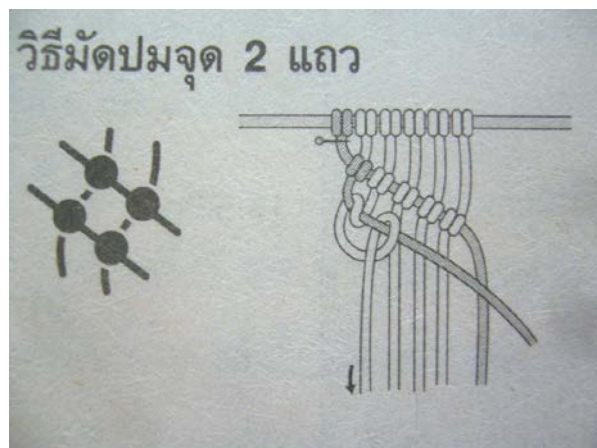
4. มัดปมจุดเฉียงซ้าย

5. มัดปมจุดเฉียงขวา

6. วิธีมัดปมจุด 2 แถว

ขั้นตอนการขึ้นรูปตะกร้า

1. ออกแบบโครงเหล็กรูปแบบต่างๆ เช่น ทรงสี่เหลี่ยม หกเหลี่ยม แปดเหลี่ยม พระสังข์ ฯลฯ แล้วนำไปเชื่อมให้ได้รูปทรงที่ต้องการ เมื่อได้โครงเหล็กแล้วจึง นำมาทาสีกันสนิม

2. นำโครงเหล็กที่ทาสีกันสนิมแล้วมาพันด้วยเชือกมัดฟาง เพื่อป้องกันการลื่นในขั้นตอนการถักลายและเพื่อไม่ให้เห็นโครงเหล็กแต่จะดูเหมือนหวาย

3. เริ่มทำขอบตะกร้าโดยการถักลายขนานซ้าย-ขวาที่ขอบบน ขอบล่างและหูตะกร้า

4. ในการขึ้นลายด้านข้างของตะกร้า จำนวนและขนาดของ เชือกจะตัดตามความเหมาะสมของขนาดตะกร้า (เช่น ทรงสี่เหลี่ยมตัดเชือกขนาด 30 นิ้ว ประมาณ 30 เส้น)

5. เริ่มจากการทำกันตะกร้า

